

שדות-ים

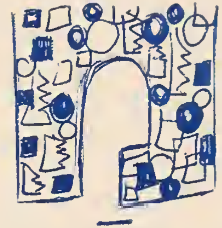
הִגִּיעַ לֵיל פֶּסַח.
הַלַּיְלָה הַזֶּה – כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אוֹמֵר בּוֹ הַלֵּל.
הַלַּיְלָה הַזֶּה – אוֹצְרוֹת טְלָלִים נִפְתָּחִים בּוֹ.

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים, רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה. בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ, בֵּין הָעַרְבַּיִם, פֶּסַח. וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכָּרוֹן, וְחַגּוֹתֶם אוֹתוֹ לְדוֹרוֹתֵיכֶם, חֻקַּת עוֹלָם תְּחָגּוּהוּ.

שָׁמוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב – וְעָשִׂיתָ פֶּסַח.

הָא לַחְמָא עַנְיָא

דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם.
כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵכוֹל, כָּל דִּצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח.
אֶשְׁתָּקַד הָתָם – הַשָּׁנָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל.
אֶשְׁתָּקַד עַבְדֵי – הַשָּׁנָה בְּנֵי חוֹרִין.

ה נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת?

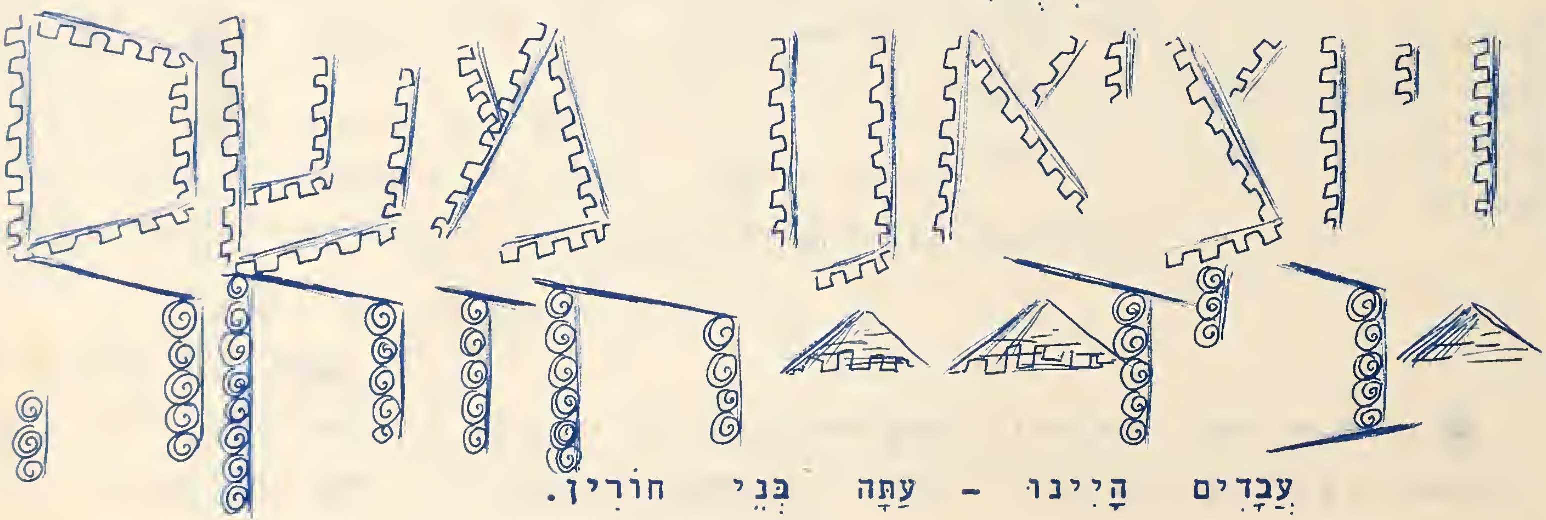
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה;
הַלַּיְלָה הַזֶּה, כֻּלּוֹ מַצָּה.
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת;
הַלַּיְלָה הַזֶּה, מָרוֹר.
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מַטְבִּילִין אֲפִילוּ פַּעַם אֶחָת;
הַלַּיְלָה הַזֶּה, שְׁתֵּי פְעָמִים.
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבִין וּבֵין מְסֻבִּין;
הַלַּיְלָה הַזֶּה, כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין.

עֲבָדִים
הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם

וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה. וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא 3
אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, עֲדַיִין אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם.
וַאֲפִילוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים, כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים, כֻּלָּנוּ זְקֵנִים, כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה - מִצְוָה
עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם.

וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח.

עֲבָדִים הָיִינוּ - עַתָּה בְּנֵי חוֹרִין.

מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן-עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא
וְרַבִּי טַרְפוֹן, שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין בִּבְנֵי בְרַק, וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת
מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה, עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם:
רַבּוֹתֵינוּ! הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית.

כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָנִים דִּבְּרָה תוֹרָה:
אֶחָד חָכָם, וְאֶחָד רָשָׁע, וְאֶחָד תָּם, וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאֹל.

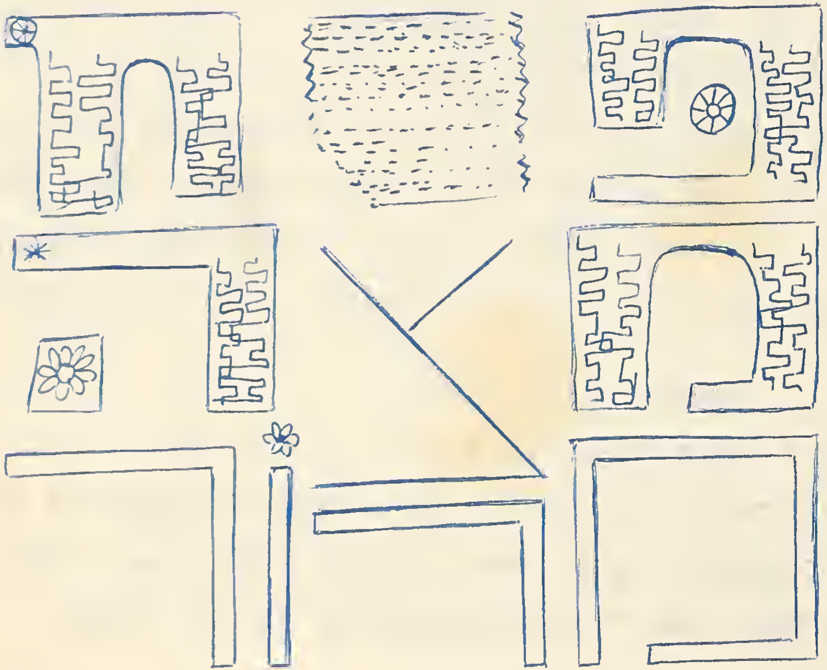
חָכָם מָה הוּא אוֹמֵר?
מָה הָעֵדֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם?
וְאַף אַתָּה אֱמָר-לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח, אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן.

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר?
מָה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לָכֶם?
לָכֶם וְלֹא לוֹ, וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל כָּפַר בְּעִקָּר, וְאַף אַתָּה הַקְהֵה אֶת שִׁנָּיו
וֶאֱמֹר לוֹ בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם, לִי וְלֹא לוֹ אִלּוּ הָיָה שָׁם לֹא הָיָה נִגְאָל.

תָּם מַה הוּא אוֹמֵר?
מַה זֹּאת?
וְאָמַרְתָּ אֵלָיו: בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ
יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים.

וְשֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאֹל?
אַתְּ פְּתַח לוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי
מִמִּצְרָיִם.

רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁלֹּא אָמַר
שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח לֹא יָצָא יְדֵי
חוֹבָתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן:

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם, עַל שׁוּם מָה?

עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, בְּנָגְפּוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בָּתֵּינוּ הִצִּיל.

יַגְבִּיהַ הַמַּצָּה וְיֹאמַר

מַצָּה זוֹ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה?

עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם מִיָּד שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ. כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם.

יגביה המרור ויאמר

מָרוֹר זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה?

עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה, בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה, אֵת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ.

כּוֹרֵךְ (לוֹקְחִים כְּזַיִת מִן הַמַּצָּה כּוֹרְכִים בִּכְזַיִת חֲזֶרֶת וְלִפְנֵי הָאֲכִילָה אוֹמְרִים)

זֵכֶר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלֵּל, כֵּן עָשָׂה הִלֵּל, בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם: הָיָה כּוֹרֵךְ מַצָּה וּמָרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד, לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר: עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלֻהוּ.

וְהִיא שֶׁעָמְדָה

לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ, שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבָד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ,
אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקָּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם.

כּוֹס רִאשׁוֹנָה – זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.
לְחַיִּים!

(מנה ראשונה)

וַיֵּרֶד יַעֲקֹב מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרָב.

וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל אֶחָיו וְכֹל הַדּוֹר הַהוּא, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד, וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם. וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף. וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ: הִנֵּה עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוּם מִמֶּנּוּ, הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה, וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם-הוּא עַל שֹׂנְאֵינוּ, וְנִלְחַם-בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ. וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם, וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה, אֶת פִּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס.

וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אוֹתוֹ - כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוֹץ.

הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְקוֹשְׁשִׁים אֶת הַקַּשׁ בַּמִּדְבָּר וְרוֹמְסִים בַּחֹמֶר וּבַקַּשׁ. הָיָה הַקַּשׁ נוֹקֵב אֶת עִקְבֵיהֶם וְהַדָּם מִתְבּוֹסֵס בַּחֹמֶר. וְהָיוּ הַמִּצְרִים מְחַנְּקִים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּקִירוֹת בָּתִּים לְבִנְיָן וְהָיוּ צוֹעֲקִים מִתּוֹךְ הַבִּנְיָן. וְהָיוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל נוֹטְלוֹת בְּנֵיהֶן וְטוֹמְנוֹת אוֹתָם בִּמְחִילוֹת. וְכֵיוָן שֶׁמַּרְגִּישִׁים בָּהֶם הַמִּצְרִים, בָּאִים לְהָרְגָם, וְנַעֲשָׂה לָהֶם נֵס וְנִבְלָעִים בַּקַּרְקַע. וּמְבִיאִים הַמִּצְרִים שְׁוָרִים וְחוֹרְשִׁים עַל גַּבָּם.

וּלְאַחַר שֶׁהוֹלְכִים, הָיוּ מְבַצְבְּצִים וְהוֹלְכִים כְּעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה. וְכֵיוָן שֶׁמִּתְגַּדְּלִים בָּאִים עֲדָרִים עֲדָרִים לְבָתֵּיהֶם.

וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלוֹתָם. וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ עִבְרִי מֵאֶחָיו, וַיַּךְ אֶת הַמִּצְרִי. וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה, וַיִּבְרַח מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיְהִי רוֹעֶה אֶת צֹאן יִתְרוֹ.

וַיִּנְהַג מֹשֶׁה אֶת הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר. וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בּוֹעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ אֻכָּל. וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיֹּאמַר: אַל תִּקְרַב הֲלוֹם, שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת-קֹדֶשׁ-הוּא. וַיֹּאמֶר יְהוָה: רָאֹה רָאִיתִי אֶת עֳנִי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרָיִם, וְאֶת צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נוֹגְשָׂיו, כִּי יָדַעְתִּי אֶת מַכְאוֹבָיו. וְעַתָּה לְכָה וְהוֹצֵא אֶת עַמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם.

לך בּוֹא מִצְרַיְמָה וּבָאתָ אֶל הַנַּעֲנִים וְהָאֻמְלָלִים וְאֶל כָּל הַנֶּאֱנָחִים וְהַנִּדְכָּאִים וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כִּי עֲבָדִים הֵם, וְהֵם – לֹא יָבִינוּ, כִּי אֻמְלָלִים הֵם, וְהֵם – לֹא יֵדְעוּ כִּי גָּדוֹל עָנְיָם וּגְדוֹלִים מַכְאוֹבֵיהֶם וְנוֹרָא לַחֲצָם, וְהֵם – לֹא יַאֲמִינוּ. וּפָקַחְתָּ עֵינֵיהֶם בְּחֹזֶק יָד עַל כָּל לַחֲצָם וְעַל כָּל עָנְיָם וְגָאַלְתָּ אוֹתָם. וְעַם רָב יִמָּשֵׁךְ אַחֲרֶיךָ מִקֶּרֶב אַחֶיךָ אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וַאֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וּמִקֶּרֶב כָּל הָעָם אֲשֶׁר מִסָּבִיב אֲשֶׁר רַע וָמַר לָהֶם וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן אָדָם רָב וּלְרֹאשׁ שְׁבָטָיו וְעָשִׂיתָ מִן הַתּוֹלָעִים – אָדָם, וּמִן הָאָדָם – עָם וּמֵעַפְרוֹת חוֹל – אָרֶץ.

וְאַחַר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה:

שַׁלַּח אֶת עַמִּי !

וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת הָעָם.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה: עוֹדְךָ מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי לְבִלְתִּי שַׁלְּחָם?

שַׁלַּח אֶת עַמִּי !

בַּפַּעַם הַזֹּאת אֲנִי שׁוֹלֵחַ אֶת כָּל מַגֵּפוֹתַי אֶל לִבְּךָ וּבְעַמֶּךָ בַּעֲבוּר תֵּדַע.

שַׁלַּח אֶת עַמִּי !

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ. כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ. שְׁפָךְ עֲלֵיהֶם זַעְמְךָ וחרון אַפְּךָ יַשִּׂיגֵם.

אֵלּוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם, וְאֵלּוּ הֵן:

דָּם	שְׁחִין
צְפַרְדֵּעַ	בָּרָד
כִּנִּים	אַרְבֶּה
עָרוֹב	חֹשֶׁךְ
דֶּבֶר	מַכַּת בְּכוֹרוֹת

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִמָּנִים:

דְּצַ"ךְ עֲדַ"שׁ בְּאַחַ"ב

וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה, הוּא וְכָל עֲבָדָיו וְכָל מִצְרַיִם, וַתְּהִי צְעָקָה גְדֹלָה בְּמִצְרָיִם, כִּי אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין שָׁם מֵת. וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה, וַיֹּאמֶר: קוּמוּ צְּאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי!

וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס סֻכֹּתָה, כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי הַגְּבָרִים, לְבַד מִטָּף. וּמוֹשַׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרָיִם - שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, יָצְאוּ כָּל צִבְאוֹת ה' מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.

לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא לַה'
לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם.

וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ
לְבַב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל הָעָם וַיֹּאמְרוּ:
מַה זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
מֵעָבְדֵנוּ? וַיֶּאֱסוֹר אֶת רִכְבּוֹ וְאֶת עַמּוֹ
לָקַח עִמּוֹ וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל
רֶכֶב מִצְרַיִם וְשָׁלִישִׁים עַל כּוּלּוֹ – וַיִּרְדֹּף
אַחַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיָד רָמָה.

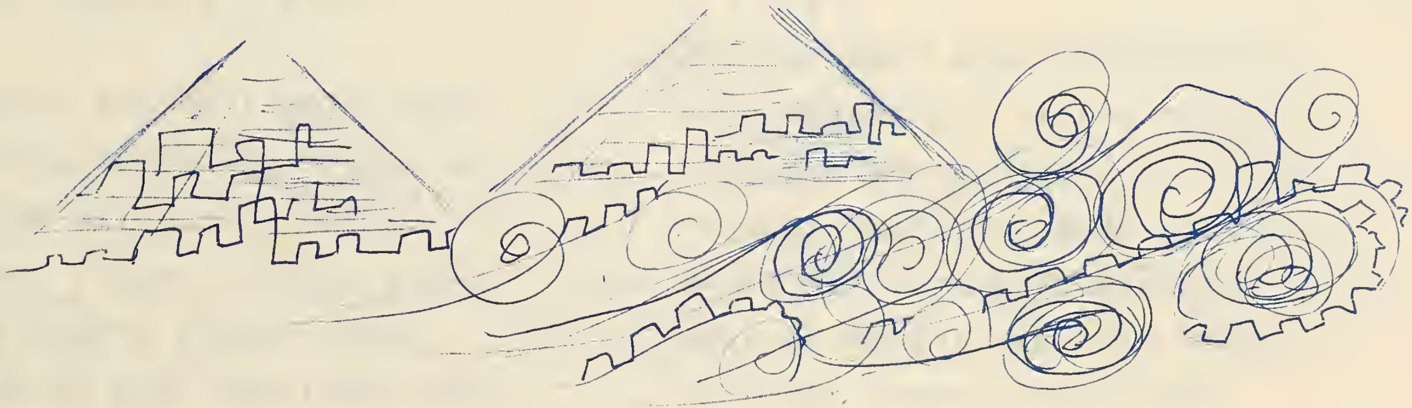
וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂיגוּ אוֹתָם
חוֹנִים עַל הַיָּם. וַיִּשְׂאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם נוֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם
וַיִּירְאוּ מְאֹד. וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה: הַמִבְּלִי
אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוּת
בַּמִּדְבָּר? הֲלֹא זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ
בְמִצְרַיִם לֵאמֹר: חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת
מִצְרַיִם, כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת
מִצְרַיִם מִמּוּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר!

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם: אַל תִּירָאוּ, כִּי
אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם, לֹא
תוֹסִיפוּ לִרְאוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם.

ת נ י א :
הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר:
בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ עוֹמְדִים עַל שְׂפַת
הַיָּם, הָיוּ שְׁבָטִים מְנַצְּחִים זֶה עִם זֶה.
זֶה אוֹמֵר: אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם, וְזֶה
אוֹמֵר: אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם. קָפַץ
שִׁבְטוֹ שֶׁל בִּנְיָמִין וְיָרַד לַיָּם תְּחִלָּה,
וְהָיוּ שָׂרֵי יְהוּדָה רוֹגְמִים אוֹתָם
בַּאֲבָנִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה:
לֹא כָּךְ הָיָה הַמַּעֲשֶׂה, אֶלָּא זֶה אוֹמֵר: אֵין אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם, וְזֶה אוֹמֵר: אֵין אֲנִי יוֹרֵד תְּחִלָּה לַיָּם. קָפַץ נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב וְיָרַד לַיָּם תְּחִלָּה.

וַיָּבוֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה, וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם. וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל סוּס פַּרְעֹה רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל תּוֹךְ הַיָּם. וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם וַיְכַסּוּ אֶת הָרֶכֶב וְאֶת הַפָּרָשִׁים לְכָל חֵיל פַּרְעֹה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם. לֹא נִשְׁאַר בָּהֶם עַד-אֶחָד.

אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה, וַיֹּאמְרוּ לֵאמוֹר: 15

אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי גָאֹה גָּאָה — סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם.

עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ — וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה

זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ — אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ.

יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה — יְהוָה שְׁמוֹ.

מַרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ — יָרָה בַיָּם

וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו — טֻבְּעוּ בְיַם סוּף.

תְּהוֹמוֹת יְכַסְיֻמוּ — יָרְדוּ בִמְצוּלוֹת כְּמוֹ אָבֶן.

יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ — יְמִינְךָ יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב.

וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ — תַּהֲרֹס קָמֶיךָ

תְּשַׁלַּח חֲרוֹנְךָ — יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ.

וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם

נִצְּבוּ כְמוֹ נֵד נוֹזְלִים — קָפְאוּ תְהוֹמוֹת בְּלֶב יָם.

אָמַר אוֹיֵב   אֶרְדֹּף אַשִּׂיג   אֲחַלֵּק שָׁלָל
תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי   אָרִיק חַרְבִּי   תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי.
נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ   כִּסָּמוֹ יָם
צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת   בְּמַיִם אַדִּירִים.

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם, שֶׁלֹּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבָד גָּאַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶלָּא אַף אוֹתָנוּ גָּאַל עִמָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אוֹתָנוּ לָתֶת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֵינוּ.

מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ - מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ.

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלּוּ. הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת, מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה, מֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב, מֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל, וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאוּלָּה.

וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה - הַ לְ ל וּ יָ ה !

בצאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם

בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז
הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ
יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו.
הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס
הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר

הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים
גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן,
מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס
הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר

הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים
גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן?
מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ
מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב.

כ ו ס ש נ י ה - כ ו ס ה חֵ ר ו ת.

ל ח י י ם !

כִּי הִנֵּה הַסְּתָו עָבַר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ.
הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ.
הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ.

לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה
נָלִינָה בַּכְּפָרִים נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים
נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר
הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים

כוס שלישית - כוס האביב.

לחיים !

בְּשׁוּב ה׳ אֶת-שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחוֹלְמִים.
אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה.
אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם: הִגְדִּיל ה׳ לַעֲשׂוֹת עִם-אֵלֶּה.
הִגְדִּיל ה׳ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הָיִינוּ שְׂמֵחִים.
שׁוּבָה ה׳ אֶת-שְׁבוּתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב.
הַזּוֹרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ.
הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ-הַזָּרַע,
בֹּא-יָבוֹא בְרִנָּה
נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו.

הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בַּקּוֹצֵר וְדֹרֵךְ עֲנָבִים בְּמֹשֵׁךְ הַזָּרַע. וְהִטִּיפוּ הֶהָרִים עָסִיס וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוֹגַגְנָה. וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת יֵינָם וְעָשׂוּ גַנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיהֶם. וּנְטַעְתִּים עַל אַדְמָתָם וְלֹא יִנָּתְשׁוּ עוֹד מֵעַל אַדְמָתָם.

כוס רביעית – לעצמאות ישראל בארצו.

נְבָרֵךְ עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁנַּחֲלוּהָ אֲבוֹתֵינוּ וְאָנוּ, לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטּוּבָהּ.

לחיים!

כִּי לוֹ נָאֶה – כִּי לוֹ יָאֶה

אַדִּיר בִּמְלוּכָה, בָּחוּר כַּהֲלָכָה, גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לְךָ וּלְךָ, לְךָ כִּי לְךָ, לְךָ אַף לְךָ,
לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה – כִּי לוֹ נָאֶה, כִּי לוֹ יָאֶה.

דָּגוּל בִּמְלוּכָה, הָדוּר כַּהֲלָכָה, וָתִיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לך ולך, וגו'

זַכַּאי בִּמְלוּכָה, חָסִין כַּהֲלָכָה, טַפְסְרָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לך ולך, וגו'

יָחִיד בִּמְלוּכָה, כַּבִּיר כַּהֲלָכָה, לִמּוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לך ולך, וגו'

מָרוֹם בִּמְלוּכָה, נוֹרָא כַּהֲלָכָה, סְבִיבָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לך ולך, וגו'

עָנָיו בִּמְלוּכָה, פּוֹדֶה כַּהֲלָכָה, צַדִּיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לך ולך, וגו'

קָדוֹשׁ בִּמְלוּכָה, רַחוּם כַּהֲלָכָה, שִׁנְאַנָּיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לך ולך, וגו'

תַּקִּיף בִּמְלוּכָה, תּוֹמֵךְ כַּהֲלָכָה, תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לְךָ וּלְךָ, לְךָ כִּי לְךָ, לְךָ אַף לְךָ,
לְךָ יְיָ' הַמַּמְלָכָה - כִּי לוֹ נָאֶה, כִּי לוֹ יָאֶה

חד-גדיא

חַד גַּדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי
וְאָתָא שׁוּנְרָא וְאָכְלָה לְגַדְיָא
וְאָתָא כַלְבָּא וְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא
וְאָתָא חוּטְרָא וְהִכָּה לְכַלְבָּא
וְאָתָא נוּרָא וְשָׂרַף לְחוּטְרָא
וְאָתָא מַיָּא וְכָבָה לְנוּרָא
וְאָתָא תוֹרָא וְשָׁתָה לְמַיָּא

וְאָתָא הַשּׁוֹחֵט וְשָׁחַט לְתוֹרָא
וְאָתָא מַלְאַךְ-הַמָּוֶת וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט
וְאָתָא הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא וְשָׁחַט
לְמַלְאַךְ-הַמָּוֶת, דְּשָׁחַט לְשׁוֹחֵט,
דְּשָׁחַט לְתוֹרָא, דְּשָׁתָה לְמַיָּא, דְּכָבָה
לְנוּרָא, דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה
לְכַלְבָּא, דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא, דְּאָכְלָה

לְגַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי.

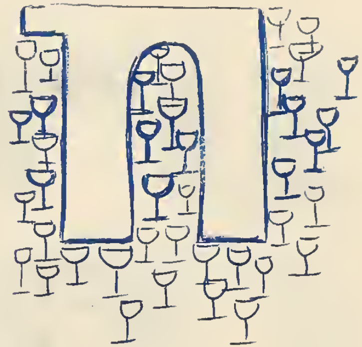
חד גדיא. חד גדיא.

אחד מי יודע?

אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ:

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִדַּיָא
שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטַיָא
אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָא
עֲשָׂרָה דִבְּרַיָא
תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה
שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה
שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא
שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה
חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה
אַרְבַּע אִמָּהוֹת
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת
שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

סַל סִדּוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ
כְּכָל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ.
כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסַדֵּר אוֹתוֹ,
כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ.
זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה,
קוֹמֵם קְהַל עֲדַת מִי מָנָה.
בְּקָרוֹב נַהֵל נִטְעֵי כַנָּה,
פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרִנָּה.

ניסן תשכ"ט